

Очевидно, що вирішення проблем участі адвоката у кримінальному процесі потребує низки нагальних заходів, спрямованих на підвищення незалежності адвокатури, покращення якості роботи адвокатів та розширення доступу до професійної правничої допомоги.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року (зі змінами, унесеними згідно із Законом від 02.12.2019 № 11-р/2019). База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n5268>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення 05.01. 2021).

3. Ізовітова Л. Ключові проблеми адвокатури у 2023 році// <https://unba.org.ua/news/8622-klyuchovi-problemi-advokaturi-u-2023-roci-okreslila-lidiya-izovitova.html>

Мисник Денис Олексійович

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. Топоркова М.М.

Державний біотехнологічний університет

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

Воєнний стан в Україні створює нові виклики для правової системи, змінюючи і трансформуючи цивільно-правові відносини. Зміни в законодавстві, викликані необхідністю забезпечення національної безпеки та захисту громадян, призводять до коригування ключових правових принципів у сфері цивільного права. Розглянемо ключові аспекти впливу воєнного стану на цивільне право, зокрема обмеження прав, вплив на власність, договірні відносини та правовий статус внутрішньо переміщених осіб.

Стаття 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» закріплює поняття воєнного стану, відповідно до якого – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності. Впровадження воєнного стану обмежує конституційні права і свободи людини і громадянина та права і законні інтереси юридичних осіб, що безпосередньо впливає на сферу цивільного права. Серед найбільш актуальних аспектів є право власності, свобода укладання договорів, а також питання відшкодування збитків, завданих військовими діями.

Воєнний стан суттєво впливає на право власності, особливо у випадках конфіскації або націоналізації майна для потреб оборони. Згідно з Конституцією України та Законом України «Про правовий режим воєнного стану», держава має право вилучати майно у громадян та юридичних осіб за умови компенсації його вартості. Однак, на практиці, компенсація може відбуватись із затримкою або частково, що створює певні ризики для власників майна.

Крім того, війна впливає на користування власністю, особливо нерухомим майном, яке може опинитись в зоні бойових дій або в територіях, що підлягають евакуації. Таке майно піддається значним ризикам, а доступ до нього може бути обмежений чи зовсім втрачений на невизначений термін. Це породжує ряд правових викликів, оскільки правова система ще не має чітких механізмів захисту прав власників у таких випадках. Важливо також відзначити, що додаткові правові механізми захисту майна під час воєнного стану, які враховували б специфіку військових дій, стають дедалі актуальнішими.

Зазначені виклики також потребують створення ефективного законодавства щодо забезпечення компенсацій за завдані збитки. Це включає правове врегулювання не лише процедури відшкодування, а й обґрунтованого підходу до оцінки збитків, завданих збройною агресією, що допоможе захистити права власників майна, постраждалих від воєнного конфлікту.

Воєнний стан суттєво впливає на договірні відносини, змінюючи порядок виконання зобов'язань та інтерпретацію правових норм, пов'язаних із договорами. В умовах форс-

мажорних обставин сторони часто стикаються з неможливістю виконати договірні умови, що особливо актуально для орендних, будівельних, логістичних та інших зобов'язань. Воєнні дії можуть перешкодити виконанню контрактів у повному обсязі або затримати їхнє виконання на невизначений термін. При цьому форс-мажор, визнаний юридично, може стати підставою для призупинення зобов'язань, перегляду умов договорів або навіть їх розірвання.

У випадку орендних відносин багато орендарів не можуть використовувати орендоване майно або змушені припинити свою діяльність з огляду на загрозу безпеці та неможливість продовжувати бізнес у звичному режимі. Це викликає потребу в урегулюванні питань щодо продовження або припинення орендних платежів, можливості зупинення дії договорів або внесення змін до умов оренди. У деяких випадках суди можуть враховувати форс-мажор як підставу для часткового або повного звільнення від відповідальності за невиконання договірних зобов'язань, проте для цього необхідні відповідні докази та дотримання процесуальних вимог.

Крім того, форс-мажор може впливати на обслуговування кредитних зобов'язань, постачання товарів і послуг, виконання будівельних та інших робіт. У таких випадках сторони можуть шукати компромісні рішення, що дозволять уникнути порушення умов контракту або збитків для обох сторін. Необхідність перегляду законодавства в напрямку детальнішого визначення порядку дій при форс-мажорі в умовах воєнного стану є актуальною, оскільки це допоможе захистити права та інтереси як фізичних, так і юридичних осіб.

Ще один аспект впливу воєнного стану – це внутрішньо переміщені особи (далі ВПО) та їх статус. В умовах збройного конфлікту в Україні значна частина населення була змушена залишити свої домівки та переміститися всередині країни, що створює нові юридичні виклики та потребує додаткових заходів захисту їхніх прав. ВПО часто стикаються з труднощами у доступі до базових послуг, зокрема житла, працевлаштування та медичної допомоги. Оскільки вони втратили своє постійне місце проживання, багато з них потребують термінової підтримки для забезпечення життєво необхідних потреб.

Держава надає ВПО певні гарантії, включаючи доступ до соціальних виплат, медичної допомоги, а також можливість отримання тимчасового житла. Однак ці заходи часто є тимчасовими та не завжди достатніми для повного задоволення потреб переміщених осіб. Нестача житлових ресурсів, обмеженість фінансування та велика кількість переселенців посилюють навантаження на систему соціального захисту, що нерідко призводить до затримок у наданні допомоги.

Особливо важливим аспектом є правове регулювання майнових прав ВПО. Багато переселенців втратили доступ до своїх домівок або іншого майна, яке залишилося в зоні активних бойових дій або на окупованих територіях. Право на повернення до своїх домівок і компенсацію за втрачене майно залишається нерегульованим, оскільки поточне законодавство не повністю охоплює специфіку таких ситуацій. Це породжує додаткові виклики, зокрема необхідність створення ефективних механізмів відшкодування та відновлення втраченого майна.

Потреба в більшій законодавчій підтримці, яка враховувала б специфічні потреби ВПО, є особливо актуальною. Законодавчі зміни можуть допомогти вирішити питання компенсацій, забезпечити повноцінний доступ до медичних та соціальних послуг, а також гарантувати довготривалий захист їхніх прав. Подальший розвиток правових механізмів для захисту ВПО буде сприяти стабільності та справедливості в суспільстві, що постраждало від конфлікту, та забезпечить належну підтримку тим, хто був змушений залишити свої домівки.

Отже, воєнний стан суттєво впливає на цивільно-правові відносини в Україні, змінюючи їхній характер та регулювання. В умовах кризи надзвичайно важливо забезпечити правовий захист громадян та ефективне функціонування правової системи. Це включає створення дієвих механізмів компенсації збитків, підтримки ВПО, перегляду договірних умов та забезпечення захисту прав власності.

Література

1. Кочина О. С., Болдирева В. М. Вплив воєнного стану на цивільні правовідносини. Нове українське право, Вип. 2, 2022. С. 53–58. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/232/210>
2. Про введення воєнного стану в Україні : Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 35.

Мунтян Артем Юрійович

Науковий керівник – канд. істор. наук, доц. Міносян А.С.

Державний біотехнологічний університет

УКРАЇНСЬКА КОЗАЦЬКА ДЕРЖАВА

Я вважаю, що українське козацтво виникло не випадково. У ті часи загрози були звідусіль – і татари напали, і поляки тиснули. Люди просто мусили організуватися, щоб захистити себе і свої землі. Саме це й стало причиною появи козаків, які стали справжнім символом свободи і боротьби за незалежність.

Гетьманщина — це перша реальна спроба українців створити власну державу. Так, вона не проіснувала довго, але її поява була важливим кроком вперед. Навіть у ті важкі часи українці намагалися об'єднатися і організувати своє життя за своїми правилами, і це не могло не вплинути на подальшу історію нашого народу.

Богдан Хмельницький для мене — справжній герой. Він зумів об'єднати людей і створити державу, якої всі так прагнули. Хоча його угода з Московією з часом стала причиною втрати автономії, важливо пам'ятати, що в той момент це був крок, який міг забезпечити козакам підтримку

Мене завжди вражало, що козацька держава мала виборну систему управління. У той час, коли Європа жила під владою королів і царів, українці обирали свого гетьмана. Це свідчить про те, що навіть у таких умовах вони прагнули до справедливості і народовладдя.

Козаки — це справжні майстри військової справи. Їхні тактичні маневри на суші й на воді стали легендарними. Вони могли захистити свої землі від будь-якого ворога — чи то Османська імперія, чи то Польща. Їхній бойовий дух, напевно, додавав їм сил і надихав на нові перемоги.

Мені подобається, що в козацькій державі не було шляхти, як в інших країнах. Кожен міг піднятися до вершини завдяки своїм заслугам, а не тому, що народився в багатій сім'ї. Це створювало відчуття рівності, хоч із часом все одно з'явилася козацька еліта, що стало причиною внутрішніх розбіжностей.

Дипломатія козаків — це окремий етап їхньої історії. Вони були змушені шукати союзників і постійно лавірувати між великими державами. Це була нелегка задача, але козаки вміли грати на міжнародній арені, що допомагало їм утримувати свою державність якомога довше.

Право в козацькій державі теж було цікавим. Вони не просто жили за своїми традиціями, але й перейняли європейські норми. Це свідчить про те, що українці прагнули розвиватися і бути частиною європейської спільноти.

Запорозька Січ була справжнім центром козацької демократії. Там усе вирішувалося колективно, і керівників обирали. Це нагадує про важливість спільної думки і колективного прийняття рішень, що було рідкістю в ті часи.